

مجلس شورای اسلامی

❖ اصل شصت و دوم

❖ اصل شصت و چهارم

❖ اصل شصت و ششم

❖ اصل شصت و هشتم

❖ اصل هفتادم

❖ اصل شصت و سوم

❖ اصل شصت و پنجم

❖ اصل شصت و هفتم

❖ اصل شصت و نهم

اصل شصت و دوم

مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی

مخفی انتخاب می شوند تشکیل می گردد.

شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندهگان و کیفیت انتخابات را قانون معین

خواهد کرد. **اصل شصت و سوم**

دورهٔ نمایندگی مجلس شورای اسلامی چهار سال است. انتخابات هر دوره باید پیش از پایان دورهٔ قبل برگزار شود به طوری که کشور در هیچ زمان بدون مجلس نباشد.

اصل شصت و چهارم

عدهٔ نمایندگان مجلس شورای اسلامی دویست و هفتاد نفر است و از تاریخ همه‌پرسی سال یک‌هزار و سیصد و شصت و هشت هجری شمسی پس از هر ده سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیائی و نظایر آنها حداکثر بیست نفر نماینده می‌تواند اضافه شود.

زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می‌کنند.

محدودهٔ حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان را قانون معین می‌کند.
(۱).

(۱). متن اصل شصت و چهارم قبل از تجدید نظر:

عده نمایندگان مجلس شورای ملی دویست و هفتاد نفر است و پس از هر ده سال در صورت زیاد شدن جمعیت کشور در هر حوزه انتخابی به نسبت هر یکصد و پنجاه هزار نفر یک نماینده اضافه می‌شود. زرتشتیان و کلیمیان هرکدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هرکدام یک نماینده انتخاب می‌کنند و در صورت افزایش جمعیت هریک از اقلیت‌ها پس از هر ده سال به ازاء هر یکصد و پنجاه هزار نفر اضافی یک نماینده اضافی خواهد داشت. مقررات مربوط به انتخابات را قانون معین می‌کند.

اصل شصت و پنجم

پس از برگزاری انتخابات، جلسات مجلس شورای اسلامی با حضور دو سوم مجموع نمایندگان رسمیت می‌یابد و تصویب طرح‌ها و لوایح طبق آئین‌نامه مصوب داخلی انجام می‌گیرد مگر در مواردی که در قانون اساسی نصاب خاصی تعیین شده باشد.

برای تصویب آئین‌نامه داخلی موافقت دو سوم حاضران لازم است.

اصل شصت و ششم

ترتیب انتخاب رئیس و هیئت رئیسه مجلس و تعداد کمیسیون‌ها و دورهٔ تصدی آنها و امور مربوط به مذاکرات و انتظامات مجلس به وسیله آئین‌نامه داخلی مجلس معین می‌گردد.

اصل شصت و هفتم

نمایندگان باید در نخستین جلسه مجلس به ترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسم‌نامه را امضاء نمایند.

بسم الله الرحمن الرحيم

من در برابر قرآن مجید، به خدای قادر متعال سوگند یاد می‌کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می‌نمایم که پاسدار حریم اسلام و نگاهبان دستاوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبانی جمهوری اسلامی باشم، ودیعه‌ای را که ملت به ما سپرده به‌عنوان امینی عادل پاسداری کنم و در انجام وظایف وکالت، امانت و تقوا را رعایت نمایم و همواره به استقلال و اعتلاء کشور و حفظ حقوق ملت و خدمات به مردم پای‌بند باشم، از قانون اساسی دفاع کنم و در گفته‌ها و نوشته‌ها و اظهارنظرها، استقلال کشور و آزادی مردم و تأمین مصالح آنها را مدنظر داشته باشم.

نمایندگان اقلیت‌های دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

نمایندگانی که در جلسه نخست شرکت ندارند باید در اولین جلسه‌ای که حضور پیدا می‌کنند مراسم سوگند را به جای آورند.

اصل شصت و هشتم

در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور به پیشنهاد رئیس‌جمهور و تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان و تأیید شورای نگهبان انتخابات نقاط اشغال شده یا تمامی مملکت برای مدت معینی متوقف می‌شود و در صورت عدم تشکیل مجلس جدید، مجلس سابق به کار خود ادامه خواهد داد.

اصل شصت و نهم

مذاکرات مجلس شورای اسلامی باید علنی باشد و گزارش کامل آن از طریق رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم منتشر شود. در شرایط اضطراری، در صورتی که رعایت امنیت کشور ایجاب کند، به تقاضای رئیس‌جمهور یا یکی از وزراء یا ده نفر از نمایندگان، جلسه غیرعلنی تشکیل می‌شود. مصوبات جلسه غیرعلنی در صورتی معتبر است که با حضور شورای نگهبان به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد. گزارش و

مصوبات این جلسات باید پس از برطرف شدن شرایط اضطراری برای اطلاع عموم منتشر گردد (۱).

(۱). متن اصلی شصت و نهم قبل از تجدید نظر:

مذاکرات مجلس شورای ملی باید علنی باشد و گزارش کامل آن از طریق رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم منتشر شود. در شرایط اضطراری در صورتی که رعایت امنیت کشور ایجاب کند، به تقاضای نخست وزیر یا یکی از وزراء یا ده نفر از نمایندگان جلسه غیرعلنی تشکیل می شود. مصوبات جلسه غیرعلنی در صورتی معتبر است که با حضور شورای نگهبان به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد. گزارش و مصوبات این جلسات باید پس از برطرف شدن شرایط اضطراری برای اطلاع عموم منتشر گردد.

اصل هفتم

رئیس جمهور و معاونان او و وزیران به اجتماع یا به انفراد حق شرکت در جلسات علنی مجلس را دارند و می توانند مشاوران خود را همراه داشته باشند و در صورتی که نمایندگان لازم بدانند، وزراء مکلف به حضور هستند و هرگاه تقاضا کنند مطالب آنها استماع می شود (۱).

(۱) . متن اصل هفتادم قبل از تجدید نظر:

رئیس جمهور، نخست وزیر و وزیران به اجتماع یا به انفراد حق شرکت در جلسات علنی مجلس را دارند و می توانند مشاوران خود را همراه داشته باشند و در صورتی که نمایندگان لازم بدانند، رئیس جمهور و نخست وزیر و وزراء مکلف به حضور هستند و هرگاه تقاضا کنند مطالب آنها استماع می شود. دعوت رئیس جمهور به مجلس باید به تصویب اکثریت برسد.

قوانین مجلس شورای اسلامی

محل مجلس شورای اسلامی ایران محل تشکیل اولین مجلس خبرگان است که قانون اساسی ایران در آن به تصویب رسیده است و هیچ محل دیگری برای تشکیل جلسات عمومی رسمیت ندارد مگر با تصویب دو سوم نمایندگان حاضر در مجلس.

• کلیات

الف) فصل اول: تشکیل و افتتاح مجلس

(۱) مبحث اول: تشکیل و افتتاح مجلس

- تشکیل مجلس

• ماده ۱

محل مجلس شورای اسلامی ایران محل تشکیل اولین مجلس خبرگان است که قانون اساسی ایران در آن به تصویب رسیده است و هیچ محل دیگری برای تشکیل جلسات عمومی رسمیت ندارد مگر با تصویب دو سوم نمایندگان حاضر در مجلس.

تبصره- در مواقع اضطراری که اجتماع و تشکیل جلسات در محل رسمی ممکن نباشد، محل جدید تشکیل جلسات باید رسماً از طرف هیات رئیسه به اطلاع نمایندگان برسد.

- افتتاح مجلس

• ماده ۲

نخستین جلسه هر دوره مجلس شورای اسلامی طبق اصل شصت و پنجم (۶۵) قانون اساسی با حضور حداقل دو سوم مجموع نمایندگان رسمیت می‌یابد. در آغاز جلسه آیات (۳۵) تا (۴۲) سوره شوری تلاوت می‌شود.

پس از قرائت پیام مقام معظم رهبری مراسم سوگند انجام و در پایان جلسه،
نمایندگان به منظور بزرگداشت بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام
خمینی (ره) و شهیدان انقلاب اسلامی و ادای احترام و تجدید عهد بر آنان در
مرقد مطهر آن حضرت و بهشت زهرا حضور خواهند یافت.

• تشریفات سوگند

• ماده ۳

نمایندگان حاضر در مجلس طبق اصل شصت و هفتم (۶۷) قانون اساسی سوگند یاد می کنند. متن سوگندنامه توسط رئیس قرائت می شود و نمایندگان به حالت اجتماع در حال قیام آن را تکرار و پس از انجام مراسم تحلیف، سوگندنامه را امضاء می کنند.

نمایندگان اقلیت های دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

نمایندگانی که در جلسه نخست شرکت ندارند باید در اولین جلسه رسمی که حضور پیدا می کنند سوگند را بجا آورند و ذیل سوگندنامه را امضاء کنند.

• جایگاهها

• ماده ۴

جایگاه نمایندگان، پس از ارائه اعتبارنامه نمایندگان به مجلس به حکم قرعه تعیین می شود و در دفتر مخصوص ثبت خواهد شد. قرعه کشی هر شش ماه یک مرتبه تجدید می شود. نمایندگانی که در قرعه قبل در قسمت جلو مجلس

بوده‌اند به حکم قرعه در قسمت دوم مجلس استقرار خواهند یافت. در دو ردیف اول رئیس جمهور، معاونان و مشاوران او، اعضای شورای نگهبان و هیات وزیران و معاونان امور مجلس و دیگر افراد مجاز طبق این آیین‌نامه خواهند نشست و افراد مذکور به هیچ وجه مجاز به نشستن در صندلی نمایندگان و یا تردد در محل استقرار نمایندگان نمی‌باشند.

• ماده ۵

خبرنگاران و تماشاچیان با داشتن کارت مخصوص همان جلسه و نیز مامورین انتظامات مجلس در محل‌های مخصوص، حق حضور خواهند داشت و باید در تمام مدت جلسه ساکت باشند و از هرگونه بی‌نظمی خودداری کنند. در غیر این صورت با دستور رئیس، تالار جلسه را ترک می‌نمایند. در صورتی که عمل آنان مستوجب تعقیبات کیفری بشود فرد خاطی با رعایت مقررات توسط مامورین انتظامات مجلس توقیف و به مراجع صالحه تسلیم خواهند شد.

تبصره ۱- هر یک از نمایندگان می‌تواند در هر جلسه برای حداکثر سه نفر که به آنها اعتماد دارد، درخواست صدور کارت ورود به محل تماشاچیان را بنماید. انتظامات مجلس موظف به صدور کارت برای آنان می‌باشد.

تبصره ۲- سازمان اداری مجلس، با رعایت موازین تعیین شده از طرف هیات
رئیس، برای خبرنگاران جرائد داخلی که طبق قانون مطبوعات اجازه انتشار
دارند و برای خبرنگاران خارجی با معرفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
کارت موقت غیرقابل انتقال صادر می نماید.

پنجم - انتظام مجلس

• ماده ۶

حفظ انتظام و امنیت محوطه مجلس به عهده رئیس مجلس در غیاب او به عهده رئیس مجلس و در غیاب او به عهده نواب رئیس است. هیچ مقام و قوه‌ای بدون اجازه رئیس، حق مداخله در محوطه و امور مجلس را ندارد.

• ماده ۷

رئیس جمهور و معاونان او، وزیران به اجتماع یا به انفراد حق شرکت در جلسات علنی مجلس را دارند و می‌توانند مشاوران خود را نیز همراه داشته باشند و رئیس قوه قضائیه برای شرکت در مراسم تحلیف رئیس جمهور در مجلس شرکت می‌کند و همچنین اعضای شورای نگهبان حق حضور در کلیه جلسات رسمی مجلس را دارند و چنانچه طرح یا لایحه‌ای با قید دو یا سه فوریت در دستور مجلس قرار گیرد اعضاء شورای نگهبان باید در آن جلسه شرکت نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که مسوولین اجرایی یا قضایی از طرف رئیس مجلس برای دفاع و توضیح طرح و یا لایحه دعوت شده باشند شرکت آنان در جلسات مربوط به آن طرح و لایحه بلامانع است.

تبصره ۲- رئیس و دادستان دیوان محاسبات و معاونان امور مجلس، وزراء و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و آن عده از کارکنان و مستخدمین مجلس که حضور آنان در تالار جلسه ضروری باشد با اجازه هیات رئیسه حق حضور در جلسات را دارند.

• ماده ۸

حمل هر نوع اسلحه برای کسانی که وارد ساختمان اصلی مجلس می شوند مطلقاً ممنوع است.

(۲) مبحث دوم: تشکیلات قانونگذاری در مجلس

• هیات های رئیسه مجلس

(۱) هیات رئیسه سنی

• ماده ۹

مسئولترین فرد از نمایندگان حاضر به عنوان رئیس سنی و فرد بعدی به عنوان

نایب رئیس و دو نفر از جوانترین نمایندگان حاضر به سمت منشی معین

می‌شوند و در جایگاه هیات رئیسه قرار می‌گیرند. در صورت تساوی سن،

هیات رئیسه سنی با قید قرعه از بین مسئولترین و جوانترین نمایندگان حاضر

تعیین خواهد شد.

اعلام هیات رئیسه سنی با اداره کل قوانین مجلس است.

ماده ۱۰

وظایف هیات رئیسه سنی، اداره جلسه افتتاحیه، انجام مراسم تحلیف، اقتراح

شعب و اجرای انتخابات هیات رئیسه موقت است.